

Delictspecifieke reacties op jeugddelinquentie: het private aanbod

Inhoud

1. Delictgerichte contextbegeleiding
2. Diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling
3. Positief project
4. Beveiligend verblijf

1. Delictgerichte contextbegeleiding

- Delictgericht: voorkomen van herhaling
- Contextbegeleiding: actief betrekken van de ouders/opvoedingsverantwoordelijken
- Maximale duur
 - Voorbereidende fase: maximaal 1 jaar
 - Ten gronde: maximaal 2 jaar
- Op zichzelf staande maatregel waarbij jongere niet uit zijn thuis- of opvoedingscontext wordt gehaald
- Ook in combinatie met gesloten begeleiding in gemeenschapsinstelling
 - Cumulatie van maatregelen
 - Forensisch draaiboek
- Voortbouwend op en ontsluiten van bestaande goede praktijken

Besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen voor jeugdhulp

- Aparte typemodule voor organisaties voor bijzondere jeugdzorg
- Forfaitaire subsidiëring cf. contextbegeleiding kortdurend intensief
 - 0,48 VTE
 - Werkingsmiddelen
- Specifieke erkenningsvoorwaarden
 - Aanbod enkel in te zetten voor minderjarige delictplegers/minderjarige verdachten
 - Onderbouwde methodieken die de criminogene noden van de minderjarige centraal stellen
 - Responsief en contextgericht

- Inwerkingtreding: 1 september 2019
- Oproep:
 - 50 modules, gespreid over Vlaanderen en Brussel
 - Mogelijkheid tot reconversie van bestaand aanbod contextbegeleiding kortdurend intensief

2. Diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling

- Bemiddeling

Het overleg tussen de persoon die ervan verdacht wordt een jeugddelict te hebben gepleegd, de ouders, de opvoedingsverantwoordelijken, het slachtoffer en de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen over het minderjarige slachtoffer.

Om hen de mogelijkheid te bieden, samen en met de hulp van een onpartijdige bemiddelaar, onder meer aan de relationele en materiële gevolgen van een jeugddelict tegemoet te komen.

- Herstelgericht groepsoverleg

Het overleg tussen de minderjarige die ervan verdacht wordt een jeugddelict te hebben gepleegd, het slachtoffer, hun sociale omgeving alsook alle dienstige personen.

Om hen de mogelijkheid te bieden om - in groep en met de hulp van een onpartijdige bemiddelaar - in overleg uitgewerkte oplossingen te overwegen over de wijze waarop het conflict kan worden opgelost dat voortvloeit uit het jeugddelict, onder meer rekening houdend met de relationele en materiële gevolgen van het jeugddelict.

Herstelgerichte en constructieve afhandeling (1)

- Leerproject
 - Een gestructureerd leerprogramma, opgelegd door de jeugdrechter of jeugdrechtbank, waarbij zowel het jeugddelict als de persoonlijkheid van de minderjarige of zijn vaardigheidstekorten als aanknopingspunt worden meegenomen
 - Mogelijk onderdeel van gehomologeerd positief project (infra)
 - Termijnen
 - Voorwaarde op parketniveau: maximaal 30 uur
 - Voorbereidende rechtspleging: maximaal 60 uur
 - Ten gronde: maximaal 220 uur
 - Aanpassing financiering i.f.v. nieuwe termijnen
 - Praktijkontwikkeling en opvolging

Herstelgerichte en constructieve afhandeling (2)

- Gemeenschapsdienst
 - De onbezoldigde prestatie voor een aantal uren, opgelegd door de jeugdrechter of jeugdrechtbank als reactie op een delict
 - Termijnen
 - Voorbereidende rechtspleging: maximaal 60 uur
 - Ten gronde: maximaal 220 uur
- Inwerkingtreding 1 september 2019

Herstelgerichte en constructieve afhandeling (3)

- Vereffeningsfondsen
 - Impact interne staatshervorming
 - Nieuwe opdracht voor HCA-diensten
- Rapportering
 - Decretale rechtsgrond
 - Bepalingen overgenomen uit Samenwerkingsakkoord van 13 december 2016
 - Leerproject: inzet van de minderjarige als deel van het verslag
 - Afgestemde visieontwikkeling tussen HCA-diensten is wenselijk

3. Positief project

- Een opleiding, een taak, een dienst of de deelname aan een georganiseerde activiteit, die begeleid wordt door een instelling als vermeld in artikel 12, 20 en 31, en die bijdraagt tot het herstel van de gevolgen van het jeugddelict
- Nieuwe opdracht voor HCA-diensten
 - Actief en laagdrempelig Informeren van de jongere en zijn context over het aanbod
 - Actieve procesbegeleiding bij totstandkoming van het positief project
 - Opvolging waarborgen tijdens uitvoeringsfase
 - Zich verzekeren van de uitdrukkelijke en onvoorwaardelijke instemming van de personen die eraan deelnemen tijdens de volledige uitvoering
 - Rapporteren (ook over inzet)
- Kan leerproject en/of gemeenschapsdienst bevatten
- Opgenomen in de reguliere financiering van de HCA-diensten

- Inwerkingtreding: 1 september 2019
- Projectmatige opstart vanaf 1 mei 2019 door alle HCA-diensten
 - Ontwikkeling van basisconcept tegen juli 2019
 - Visie
 - Afbakening rollen en verantwoordelijkheden
 - Draaiboek met werkwijze bij aanmelding
 - Zowel inhoudelijk als vormelijk
 - Uitwerken van communicatieplan tegen juli 2019
 - Doelgroepen en wijze van informeren
 - Praktijkontwikkeling vanaf september 2019

4. Beveiligend verblijf

- Scheiding opvang delictplegers en minderjarigen in verontrustende situaties
 - Gemeenschapsinstelling
 - Gesloten begeleiding als reactie op delict
 - Gesloten time out voor minderjarigen in verontrusting
 - Privaat aanbod: opvang van minderjarigen in verontrusting
 - Open aanbod
 - Beveiligend aanbod
- Beveiligend aanbod: cf. bestaande initiatieven voor slachtoffers van tienerpooiers

- Kernaspecten
 - **Definitie:** Indien de leefsituatie van de jongere dermate precair is en de jongere onvoldoende bereikbaar is voor hulpverlening terwijl dit noodzakelijk geacht wordt, dan kan deze hulpverlening geboden worden binnen een beveiligend kader. Dit beveiligend aanbod heeft als doel de jongere en zijn context begeleidbaar te maken en de onveiligheid van de situatie van de jongere te keren tot een voldoende veilige leefsituatie, zodat reïntegratie in de samenleving en (her)aansluiting bij de reguliere hulpverlening mogelijk is.
 - **Doelgroep:** jongeren die zich aan de hulpverlening willen onttrekken, onder invloed van een negatieve context overschrijdend gedrag stellen of zichzelf in gevaar brengen, zoals slachtoffers van tienerpooiers, jongeren met autodestructief gedrag ... De reguliere hulpverlening is ontoereikend. De jongeren hebben in deze fase van hun traject nood aan beveiligende opvang. Elke jongere in dit aanbod heeft structureel extra ondersteuning nodig en vraagt een sterk geïndividualiseerde aanpak.

- Kernaspecten
 - **Doelgroep:** combinatie van verschillende van volgende elementen:
 - het gedrag is niet van dien aard dat maatschappijbeveiliging noodzakelijk is, wel beveiliging van het individu
 - zich onttrekkend aan de hulpverlening en persistent fuguegedrag
 - ernstige verontrusting, met complexe (meervoudige) problematieken. De intensiteit van het gedrag maakt de jongeren niet begeleidbaar in een niet-gespecialiseerde setting
 - op het snijpunt tussen kinder- en jeugdpsychiatrie en jeugdhulp, waardoor zowel begeleiding als behandeling aangewezen zijn
 - een lange en moeilijke hulpverleningsgeschiedenis, waardoor ze zich onvoldoende of niet affectief-relacioneel kunnen hechten
 - gebrek aan actieve, positieve context
 - problematische schoolloopbaan
 - Licht tot ernstig verstandelijke handicap met externaliserend of internaliserend storend gedrag

- Kernaspecten
 - **Risicotaxatie en vraagverheldering**
 - Instroom
Risicotaxatie-instrumentarium
Instroomoverleg
 - Opname
Risicotaxatie i.f.v. indicatie van nodige toezichts- en beveiligingsmaatregelen
 - **Verblijf**
 - Permanente opvoedkundige aanwezigheid op maat van de jongere
Zeer gestructureerd verblijf / Kleine leefgroepen / 1-op-1-begeleidingen
 - Structureel extra ondersteuning
 - Alternatieve dagbesteding bij schooluitval
 - Infrastructurele en personeelsmatige maatregelen die drempelverhogend zijn voor fugue
 - Duidelijk beleid inzake veiligheid van personeel en jongeren
 - Interne en externe time-outmogelijkheden

- Kernaspecten
 - **Begeleiding**
 - Methodieken en programma's i.f.v. doelgroepspecificiteit
 - Herstel van normale gezagshierarchieën
 - Investeren in beschermende en wegnemen van risicofactoren
 - Agressiebeheersing, afleren van destructief gedrag
 - Relaties en seksualiteit
 - Activeren, herstellen en creëren van positieve en ondersteunende context
 - Inzetten op schools functioneren
 - Toewerken naar re-integratie in samenleving en (her)aansluiting bij regulier aanbod
 - ...
 - **Netwerking en structurele samenwerking**
 - Politie
 - Gemeenschapsinstelling
 - (Geestelijke) gezondheidszorg
 - Jeugdrechters
 - Onderwijs, vrije tijd, tewerkstelling

- Kernaspect
 - **Zorg voor personeel**
 - Extra investeringen in vorming (zelfverdediging, agressietraining, hechting ...)
 - Permanente coaching en supervisie
 - Structurele debriefingsmomenten
 - Mogelijkheden voor personeel om aan zelfzorg te doen omwille van continue druk van de leefgroep, gebrek aan stabiliteit en prevalentie van crisissen
- Erkenning en subsidiëring
 - Besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 inzake de erkenningsvoorwaarden en subsidiënormen voor voorzieningen voor jeugdhulp
 - (afdeling van) organisatie voor bijzondere jeugdzorg
 - Aanbod:
 - Module beveiligend verblijf (1,28 VTE)
 - Contextbegeleiding kortdurend intensief (0,48 VTE)
 - Ondersteunende begeleiding

- Implementatie
 - Zorgzame en gefaseerde transitie
 - Toelichting bij decreet: bijkomende budgetten/capaciteit als randvoorwaarde voor inwerkingtreding
 - 2020-2023
 - 2020
 - Transitie van (sommige) bestaande proeftuinen
 - 2021-2023
 - Uitbreidingsbeleid
 - Reconversies mogelijk
 - Oproep op korte termijn
 - VIPA-buffer
- Koppeling erkenningsbeslissing aan investeringssubsidies waar nodig